

GRÀCIES CRISI!

Aquesta crisi ha vingut per a quedar-se. No entenc massa d'economia (encara que els que entenen ja veieu en quin merder ens han clavats), però pense que tan sols en fer una ullada a com va el món globalitzat, amb el desplaçament de les activitats productives a l'orient (Xina principalment), els baixos preus que cobren per allí els treballadors i les màfies de l'economia financera, podem fer-nos una meridiana idea de per on va la cosa i que la crisi ha vingut per a quedar-se. Sobre tot perquè la crisi en realitat està emmascarant un canvi de paradigma produït per la globalització i la crisi ambiental que arrastrem des de fa dècades amb el consumisme desafortat absolutament insostenible. Perquè la crisi és també un problema de insostenibilitat del model econòmic i les nostres formes de vida. Com a conseqüència de tot l'esmentat, hi donat que la crisi està aquí i no pensa deixar d'estrènyer-nos el coll (a més del consum i el malbaratament de recursos naturals), caldria mirar la part positiva, que la té, sobre tot perquè de la part negativa ja ho sabem quasi tot pel que te a veure a la gent treballadora en general (molta tur, retalls en educació, sanitat, etc.). I la part positiva? Aquest és un tema molt delicat, ja que hi ha gent que s'ho està passant mal amb la crisi. No obstant ací van les meues notes de les coses positives que podem extraure d'aquesta crisi que ningú podem controlar. I ja que està ací i no la podem controlar...

En primer lloc estem moderant el consum de coses supèrflues, la qual cosa no es cap tonteria, ja que amb la projecció que tenia la humanitat de consumir tot el que consumim les persones dels països rics, el planeta tenia els dies comptats. Ves a saber si el que realment passa és que la gent de Xina i India estan començant a consumir com ho fem nosaltres i algú els ha dit que cal que Europa i Amèrica entren en crisi i deixen de consumir per tal de poder fer-ho la ciutadania dels dos gegants d'orient. Ves a saber, pareix ciència-ficció però el tema està ahí, tal com podem observar amb el nivell de consum que està augmentat a la Xina.

Pel que fa al nostre país (i molt especialment a terres valencianes), la crisi s'ha emportat per davant l'especulació immobiliària. D'aquesta manera molt paisatges rurals s'han salvat de veure créixer com a bolets milers i milers d'edificacions impersonals. I molts veïns de pobles tranquils (i menuts) poden aspirar al decreixement, quan anaven camí de multiplicar per deu la població. Tot el boom immobiliari era una estafa, un castell de cartró més falç que els monuments de les falles. Així que per aquesta banda estem d'enhorabona.

També caldria agrair a la crisi les limitacions al consum dels adolescents (telefonía mòbil, roba, motos, consoles...). La nostre gent més jove és la primera generació que sense haver-hi treballat mai, més gasta en recursos naturals finits, en diners, de tota la història de la humanitat. I això per si sols ja és una crisi, tant de valors, com ètica i moral. No sols econòmica.

Molta gent també tindria que agrair a la crisi el fet d'haver descobert que al País Valencià tenim una terra molt fèrtil i que la crisi ha convidat (per dir-ho suau i no dir obligat) a mirar de nou cap a la terra. A veure si la societat valenciana en el seu conjunt se'n adona que tenim l'agricultura i la ramaderia abandonades a la seua dissort. I que totes dues activitats rurals poden donar per viure amb senzilles, però molta dignitat, si recuperem la terra i la treballem de manera ecològica. Quasi totes les famílies valencianes tenen terres (de secà i regadiu), caldria convidar a tothom a treballar de nou la terra. Almenys tindriem autoconsum i l'excedent podria ser venut en mercats de proximitat directament als consumidors. Pensem que el mercat de productes ecològics està creixent en tota Europa i podria ser una eixida laboral per a una part significativa de la societat valenciana. Com ja fa temps vinc pensant i dient als meus amics que parlen de vendre la terra perquè no es paga res la producció, en uns anys el valencià que tinga terra, tindrà alguna cosa, i qui no en hi tinga, no tindrà res. Així que atents a la que ve i compreu terra ara que no la vol ningú.

I jo personalment tinc que agrair a la crisi que s'hagin acabat les invitacions continuades de familiars i amics per celebrar aniversaris, bodes, batejos, comunions, confirmacions, bodes d'or... La cosa hi havia portat a un desgavell consumista inèdit i impensable. Pur malbaratament d'estalvis sense sentit que la crisi ha ficat al seu lloc.

I, per molt que hi ha moltes coses més que agrair a la crisi, acabe amb una de les coses més cridaneres. La crisi ens ha obert els ulls de que el model de mobilitat privada amb milers de quilòmetres d'autopistes era insostenible, tal com deia esment el moviment ecologista des de fa més de quatre dècades. Entre algunes de les causes del gran dèficit tenim el consum sense control de les administracions i gran part de la ciutadania. però ara, a més a més i de manera indirecta, ens diuen que totes les autopistes i línies de trens d'alta velocitat les hem construït els darrers anys amb diners europeus. I la pregunta bona és: la societat espanyola en el seu conjunt ha produït tant els darrers anys com per pagar aquest malbaratament en infraestructures viàries. A veure si la crisi atura la construcció de noves autopistes i obliga a la ciutadania a moure's sense el contaminat, sorollós i perillós vehicle a motor privat. I comencen a caminar, rodar en bici i desplaçar-se en transport públic. Fa molta gent que ho fem des de fa més de 30 anys i ens ha anat bé. Vivíem com si estiguérem en crisi, ja que de fet estàvem en una crisi ambiental permanent que algun dia tenia que explotar. Ha estat en forma de crisi financera, però la part ambiental i de falta de recursos per atendre les demandes de la societat capitalista, també ah tingut la seua importància.

La crisi està fent-nos a tots més conscients de que vivíem en una mena de societat depredadora irreal. Ara ens farà a tots més modestos en el consum, més senzills i més responsables. Així què, gràcies crisi!!

Paco Tortosa